

Listopadové dny ubíhají snad rychleji než ty zářijové a říjnové. V plném nasazení jsme ukončili besedy a exkurze pro žáky II. stupně v **projektu Pomozte nám zachránit farmáře**. Ve čtvrtek 15. listopadu jsme prožili **XVIII. Krajskou konferenci o EVVO** na téma VODA – život v každé kapce a udělili celkem 13 cen a 2 ocenění v XVIII. ročníku **Ceny za přínos rozvoji EVVO ve Zlínském kraji**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/cena-evvo>. Účastníci konference byli vybaveni tematickými vaky s obrázkem koloběhu vody v přírodě a získali dvě nové publikace z edice Zlínského kraje: 18 let EVVO ve Zlínském kraji a Zvláště chráněná území přírody Zlínského kraje.

Ve dnech 19.–25. listopadu se můžete zapojit do Týdne globálního vzdělávání (str. 2).

Z významných dnů připomínáme: 20. listopadu – Světový den dětí, 21. listopadu – Světový den pozdravů, 25. listopadu – den bez nákupů, 1. prosince – Světový den boje proti AIDS, 2. prosince – Světový den boje proti otroctví, 6. prosince – Mikuláš. V neděli 2. prosince je první **adventní neděle**.

Pokud se vám činnost LÍSKY líbí, podpořte nás prostřednictvím **Klubu LÍSKY**. Veškeré klubové příspěvky směřují na osvětové kampaně LÍSKY, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

NEZISKOVKA ROKU 2018

LÍSKA postoupila do finále v kategorii malá organizace. Stejně jako další neziskovky má i krásné video. HLAS své oblíbené neziskovce můžete zasílat ještě do 22. 11. <http://bit.ly/2NXeuxM>

Připravili jsme pro Vás rozesílku s číslem 18/2018. Některé texty se pravidelně opakují, slouží jako rychlý zdroj informací. **Nové texty jsou označeny ikonkou**

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka specializačního studia pro koordinátory EVVO, kurz 3, 2019–2020
- 2 Cena EVVO 2018 – přehled nominací

Klub LÍSKY

Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte. Členem Klubu může být i rodina, škola či organizace. Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Učíme se venku

Otevřený společný projekt a kampaň více organizací. LÍSKA je jednou z nich. Projekt spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Chceme, aby se učení venku stalo běžnou součástí výuky v našich školách a zažívalo ho každé dítě.

www.ucimesevenku.cz

Akce do DIÁŘE:

Sobota 24. listopadu	Minifestival ekozemědělství, Zlín, www.iskopanice.cz
Středa 12. prosince	Férová kavárna s příběhem Radky Brtišové a Pavly Židkové, www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (duben)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (květen)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (květen – červen)

Stromy a my (září – říjen)

<http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Po dobu trvání dané kampaně vám poskytneme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi, pozveme vás na programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

Zdroje (nejen) pro EVVO

Aktuální výzvy Ministerstva zemědělství:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-nejstatnim-nejziskovym-organizacim/ministerstvo-zemedelstvi-vyhlasuje-vyzvu.html>

Aktuální výzvy Ministerstva životního prostředí:

Pilíře EVVO, https://www.mzp.cz/cz/evvo_vyzva_ Ctyri_2018

Národní síť EVVO,

https://www.mzp.cz/cz/evvo_vyzva_pet_2018

Výzvy Erasmus plus

www.ef-czech.cz/erasmus/

Výzva Nadace VIA „Živá komunita“ – program podporující aktivní lidi, kteří chtějí zlepšit život ve své sousedské komunitě. Cílem programu je zlepšování veřejného prostoru a mezilidských vztahů v sousedských komunitách a posilování jejich soběstačnosti, www.nadacevia.cz/ziva-komunita/

Náměty, doporučení a inspirace

■ Mysli globálně, jednej lokálně a zapoj se do TÝDNE GLOBÁLNÍHO Vzdělávání!

19.–25. listopadu 2018 • Letos se zaměříme na téma udržitelnosti měst a obcí. Co by se mělo změnit ve vašem městě nebo obci, aby se staly lepším místem pro život?

<https://www.globalnirozvojevzdelavani.cz/tyden-grv.html>

Uspořádejte se svými žáky a žákyněmi akci ve veřejném prostoru tak, aby měla i globální přesah! Poradíme vám jako na to (metodika v příloze).

Navíc se tímto počinem můžete zapojit i do Týdne globálního vzdělávání, kdy se podobné akce budou dít po celé ČR.

https://bit.ly/jak_na_akci?

■ Ochrana přírody, nejčastější dotazy:

www.ochranci.cz/inpage/nejcastejsi-dotazy/

■ STOP palmovému oleji,

www.stoppalmovemuoleji.cz/

■ Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí #dostbyloplastu

Více na https://www.mzp.cz/cz/news_181906

Zapojte se do kampaně #Nepetuj a sdílejte video.

Více na www.nepetuj.cz

Inspirujte se dle ZERO WASTE TÝDEN s MŽP a bezobalu.org

Pozvánky

Seminář Zážiteková pedagogika

Kdy je vhodné využít pro vzdělávání (nejen) o globálních tématech zážitkovou pedagogiku? Co je to Kolbův cyklus?

Pokud chcete rozvíjet svoje znalosti a dovednosti v oblasti zážitkové pedagogiky, přihlaste se na náš jednodenní seminář.

Více informací najdete na webu

<https://bit.ly/jednodenniseminare>.

Seminář Živá knihovna

Jak pracovat s metodou Živé knihovny?
Chcete se inspirovat a zorganizovat Živou knihovnu na vaší škole?

**30. 11. 2018 | 9:00—17:00 | Občanský klub ÚMČ
Kounicova 43, Brno—střed**

Seminář představí metodu Živé knihovny, v průběhu si vyslechnete příběhy „živých knih“ a tím si vyzkoušíte, jak Živá knihovna probíhá. Následně získáte tipy jak pracovat s touto metodou ve výuce českého a anglického jazyka. Na semináři obdržíte materiály do výuky s praktickými radami k realizaci Živé knihovny na Vaší škole.

Lektoři
Bc. Kateřina Křížová, Bc. Anna Mairingerová

Seminář je akreditován MŠMT.
Seminář je zdarma.

ARPOK - vzdělávání, které přináší jiný pohled na svět.

Semináře jsou pořádány za podpory České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR a za podpory Olomouckého kraje.

Fórum udržitelného rozvoje 2018

Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj a Asociace společenské odpovědnosti společně pořádají výroční konferenci Rady vlády pro udržitelný rozvoj a Večerní networkingové setkání.

Pozvánky

Skansen Rochus Uherské Hradiště zve:

1.–2. 12. 2018

Adventní čas už je tady zas,

13:00–17:00 hodin

Tradice od začátku adventu do Vánoc. Obchůzky družiny sv. Mikuláše, Lucek, předení na kolovratu, draní peří, ochutnávka mladých vín.

SKANZEN ROCHUS
expozice lidové architektury
v Uherském Hradišti

**ADVENTNÍ ČAS
UŽ JE TADY ZAS
2018**

PRO VEŘEJNOST
1. až 2. 12.
10.00 až 16.00

PRO ŠKOLY
4. až 6. 12.
8.30 až 14.00

Zvyky a obvyklé předvánočního období na Slovácku.
Ukázky vybraných tradičních obchůzek (Mikuláš, Lucký), ukázky řemeslných a rukodělných prací.

Více informací o programu a vstupném najdete na skanzenrochus.cz nebo na www.parkrochus.cz Uherské Hradiště. Změna programu vyhrazena.

15.–16. 12. 2018

Radostná novina,

13:00–17:00 hodin

Víte, jak prožívali vánoční svátky naši předkové? Třetí prosincový víkend to můžete zjistit a zažít ve skanzenu Rochus během programu s názvem Radostná novina.

26. 12.

Štěpánské koledování ve stodole,

14:00–17:00 hodin

Tradiční setkání u dřevěné stodoly ve Skanzenu Rochus s hudeckou muzikou Burčáci.

www.skanzenrochus.cz

Region Slovácko, sdružení pro rozvoj cestovního ruchu
Vás zve na

**IX. PŘEHLEDKU
SLOVÁCKO
V TRADICI**

**SOBOTA 24. LISTOPADU 2018
9.00 - 16.00 HODIN**
REDUTA - MASARYKOVO NÁMĚSTÍ - UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Jarmark tradičních výrobků • Ochutnávka krajovalých specialit
Ocenění výrobců • Povidání o bylinkách
Ochutnávka vín • Malování slováckého žudra
Tradiční dílničky pro děti • Modrotisk v současném pojetí

Vystoupí:
CM Špica ze Starého Města, TS Popovjáněk, FS Popovjan,
Divčí sbor Jarabina, CM Hora

Vstupné: obecně 20 Kč, studenti, senioři, ZTP 10 Kč; děti do 10 let zdarma

www.tradicnivyrobek.cz

Mini FESTIVAL
s ověřenými Life Sciences Film Festival

Alternativa kulturní institut Zlín
Osvoboditelů 377b

24. listopadu 2018
od 13.00

Ekologické zemědělství
v obrazech,
slovech a chutích

přednášky • prezentace ekologických zemědělců
• dokumentární filmy
• ochutnávky biopotravin

Vstupné na akci je dobrovolné. Svým příspěvkem podpoříte kvalitní a ekologickou organizaci. Informační zvláštní pře rezervaci ekologických vstupů, o p. s. - Zlín (přesněji) - www.skanzenrochus.cz

IS KOPANICE www.iskopanice.cz

Valašský mikulášský jarmek 1. prosince 2018, Valašské Klobouky

Srdčně vás zveme na tradiční program s mikulášskou obchůzkou, průvodem čertovských družin i řemeslným trhem.

Jarmek znovu ozdobí ukázky adventních zvyků, k dobré pohodě přispěje řada folklórních vystoupení a o vaši přízeň se budou ucházet i jarmekové soutěže,

<http://www.jarmek.cz/>

**FÉROVÁ KAVÁRNA LÍSKY
S PŘÍBĚHEM**

Radky Brtišové a Pavly Židkové
z Valašských Klobouk

**POVÍDÁNÍ U DOBRÉ KÁVY O LÁSCĚ K TRADICÍM,
PŘÍRODĚ, O VALAŠKÉM JARMEKU
A ČASE ADVENTNÍM I VÁNOČNÍM.**

TERMÍN: středa 12. prosince 2018
17–19 hodin

MÍSTO: LÍSKA,
Dolní náměstí 429, Vsetín
(rohová budova vedle Petříkovic,
1. patro, vchod z ulice Mostecká
kolem prodejny kol, dvorem ze zadní
části budovy, nebo od OSSZ)

KONTAKT: infoevvo@seznam.cz
605 806 840

Upozorňujeme návštěvníky kavárny, že kapacita je 18 osob.
Děkujeme za pochopení. Rezervace možná.

Výstava tradičních
**MIKULÁŠSKÝCH
MASEK**
Hornolidečska

1. – 23. listopad 2018
V budově betlému v Horní Lidči
www.betlemhornolidec.cz

Otevírací doba: úterý – neděle
10.00 – 12.00; 13.00 – 16.00

Líška

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 18/2018

strana 3

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Vsetín | 16. 11. 2018

Osobností environmentální výchovy ve Zlínském kraji se na XIII. Krajské konferenci stala Liběna Dopitová

Již osmnáctý ročník Krajské konference o environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě ve Zlínském kraji hostila 15. listopadu Fakulta technologická Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Tématem letošního ročníku byla VODA – život v každé kapce. V úvodní části konference byly předány výroční Ceny za přínos k rozvoji EVVO v regionu. Osobností EVVO se stala Liběna Dopitová, učitelka Základní školy Vsetín, Rokytnice.

„Školní koordinátorka a učitelka na II. stupni základní školy, kde věnuje mnoho energie a času úpravám školní přírodní zahrady a zejména výuce v ní. Je propagátorkou badatelsky orientované výuky a výuky v zahradě, působí jako lektorka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY, zejména pro školní koordinátory EVVO, tvoří i ověřuje metodiky sdružení TEREZA i LÍSKY. Je koordinátorkou řady školních projektů, např. GLOBE, Kyselé deště, věnuje se školním i mimoškolním aktivitám a projektům, vede zájmové kroužky pro děti i dospělé. Pravidelně se s žáky školy účastní projektu GLOBE. Je absolventkou studia k výkonu specializované činnosti v oblasti EVVO (školní koordinátor, 2012).“ vyzdvihla její záslužnou činnost předsedkyně LÍSKY Iva Koutná.

Cena je vyhlašována od roku 2001. V roce 2018 byla udělena v deseti kategoriích. Nominováno bylo 21 osobností, škol a školských zařízení, organizací a projektů. Cenu získalo 13, další dvě nominace získaly speciální ocenění.

Mezi osobnostmi byla v kategorii „politik – veřejná správa“ oceněna radní Zlínského kraje Margit Balaščíková, za zásluhu o navýšení finančních prostředků v krajském programu na podporu ekologických aktivit, za podporu setkávání a propojování lidí a subjektů napříč regionem i resorty a za iniciování nových projektů, na nichž se osobně podílí svými nápady. Organizace zabývající se

environmentální výchovou Margit Balaščíkovou na ocenění navrhly také za zviditelnění jejich práce, například při Dni Zlínského kraje.

Součástí programu konference byl blok referátů k hlavnímu tématu, v němž zazněly zajímavé poznatky a příklady dobré praxe. Letos poprvé v sekci A pro mateřské školy a I. stupeň ZŠ a v sekci B pro II. stupeň ZŠ a střední školy. Třetí a čtvrtý blok zaplnily workshopy, vedené zkušenými lektory. Více než stovka účastníků se seznámila se vzdělávacími programy, publikacemi a pomůckami. Prohlédla si dvě tematické výstavy z dílny Centra Veronica Hostětín a Střediska volného času Žabka Staré Město, nabídku škol a organizací. K zakoupení byly publikace i výrobky regionálních výrobců. Konference je vyhledávaným místem pro mezioborová setkání. Neziskové organizace, školy i zástupci veřejné správy si vzájemně předali zkušenosti a probrali důležitá témata.

Ocenění byli tito jednotlivci či organizace:

- Jana Šenkeříková, MŠ Hrobice
- Mgr. Marcela Bajerová, ZŠ U Sýpek, Kroměříž
- Mgr. Irena Pořízková, Střední škola MESIT, Uherské Hradiště
- Ivana Procházková, DDM Šikula Uherské Hradiště, Přírodovědné centrum Trnka
- Kristýna Kocůrková, Klub ambasadorů fair trade, LÍSKA, z.s. / Masarykovo gymnázium Vsetín
- Zuzana Kašparová, Klub ambasadorů fair trade, LÍSKA, z.s. / Masarykovo gymnázium Vsetín
- Jan Gajdošík, DDM Šikula Uherské Hradiště, Přírodovědné centrum Trnka/ žák SŠ Gymnázium Uherský Brod
- Ondřej Slivečka, DDM Šikula Uherské Hradiště, Přírodovědné centrum Trnka/ žák SŠPHZ Uherské Hradiště
- Eko sady Komňa, <http://ekosadykomna.cz/>
- Základní škola Františka Horenského, Boršice, www.zsborsice.cz
- Zahrada lišky Bystroušky, DDM Šikula Uherské Hradiště, Přírodovědné centrum Trnka, www.ddmsikula.cz
- Magda Kovářová, ZŠ Valašská Polanka
- Lenka Pírková, ZŠ Uherský Ostroh
- Ing. Vítězslav Baroš, Zemědělské obchodní družstvo Rožnovsko, Vigantice

<http://www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference>

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 18/2018

strana 4

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Žákovské týmy již pošesté debatovaly o globálních problémech

Žáci 4 vsetínských základních škol Rokytnice, Sychrov, Ohrada a Trávníky, Střední školy KOSTKA a Základní školy Valašská Polanka se v pátek 9. listopadu aktivně zapojili do celostátní kampaně Česko proti chudobě, <https://youtu.be/EV4hZz2P6jQ>

Rozhodli se tak reagovat na globální a rozvojové problémy současného světa. Hlavním tématem letošního setkání byly BOTY.

Místní kampaň **Vsetín proti chudobě – Vsetínské školy za lepší svět** proběhla v rámci programů Místní Agendy 21 a projektu Zdravé město. Pořadatelem bylo město Vsetín, LÍSKA, z. s., a základní školy Rokytnice a Sychrov. Do třetice akci podpořil generální partner – společnost Austin Detonator, s.r.o., zázemí poskytla Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska o. p. s. Význam akce svou účastí podtrhla účast místostarostů města Vsetín Mgr. Simony Hlaváčové a Mgr. Pavla Bartoně, Mgr. Andrey Hlaváčové, vedoucí odboru školství a kultury Městského úřadu Vsetín a Ing. Petry Markové z odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Zlínského kraje.

Školy vyslaly na setkání v podobě žákovského symposia pětičlenné týmy. V úvodní části dopoledne proběhlo seznámení účastníků, hostů i pořadatelů a představení kampaně Česko proti chudobě, včetně ohlednutí za minulými ročníky a připomenutí konkrétních výsledků, které kampaň každoročně přináší.

Další část tvořily dva praktické workshopy. Týmy škol se promíchaly do pracovních skupin a pracovaly na tématu boty s využitím filmu. Následoval workshop s lektory Masarykovy veřejné knihovny Vsetín o výhodách a úskalích práce s informacemi.

Následně žáci už ve svých školních týmech pracovali na prvotním návrhu kampaně, kterou budou až do května 2019 ve spolupráci se spolužáky a s podporou pedagogů i LÍSKY cílit na vybrané skupiny. Zazněla řada témat a zajímavých nápadů, ať už se jedná o způsoby oslovování veřejnosti, besedy, jarmarky, využití médií a sociálních sítí či osvětu formou zážitků, hudby i ochutnávky fairtradových produktů. Závěrečnou diskusi a shrnutí doplnily zkušenosti z loňské kampaně studentky Masarykova gymnázia Kristýna a Zuzana: „Díky kampani jsme se dozvěděly spoustu nových informací, získaly jsme zkušenosti, naučily se prezentovat a pracovat s trémou, komunikovat s dospělými i argumentovat.“ Žáci mají možnost spolupracovat celoročně, prostřednictvím společných aktivit ve městě i Klubu ambasadorů fair trade.

Týmy ve školách zahájí již v **TÝDNU GLOBÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (19.–25. listopadu 2018)** dle motto **Mysli globálně, jednej lokálně**, <https://www.globalnirozvojevzdelavani.cz/tyden-grv.html> přípravu vlastní **žákovské kampaně** pro zvolenou cílovou skupinu. <http://www.liska-evvo.cz/doc/vsetin-proti-chudobe>

Jak začlenit cíle udržitelného rozvoje do výuky

<http://rootability.com/5-top-projects-engage-students-sustainable-development-goals/>

Regionální potravina

Značka Regionální potravina zahrnuje kvalitní a poctivé výrobky z domácí produkce.

Značku uděluje Ministerstvo zemědělství nejkvalitnějším zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které zvítězí v krajských soutěžích. Výrobek musí být vyroben v příslušném regionu ze surovin z daného regionu, případně je-li to z objektivních důvodů nutné, z tuzemských surovin.

Seznam oceněných produktů ze Zlínského kraje zde: <https://www.regionálnipotravina.cz/ocenene-regionalni-potraviny/zlinsky-kraj/>

Rozumní lidé kupují lokální potraviny

Je to tak, rozumní lidé kupují lokální potraviny. Jsou čerstvé, trhají se dozrálé a navíc mají své kouzlo. Nevozí se přes půl planety, tedy nemusí obsahovat umělé konzervanty, a nezanechávají po sobě nesmazatelné ekologické stopy. Tvoří bohatství regionu a znamenají odlišení v globalizovaném světě.

Asociace malých a středních podniků a živnostníků vydala ve spolupráci s Asociací regionálních značek brožuru Rozumní lidé kupují lokální potraviny, která přibližuje lokální potraviny a další produkty oceněné regionálními značkami. Respektive, podává přehled o tom, jaké všechny regionální značky máme a za každou uvádí alespoň dva zástupce v potravinářském či zpracovatelském oboru.

Další jsou k dohledání na webu a mnozí i osobně při návštěvě jednotlivých regionů. I jen z útlé brožurky je patrné, že naše regiony mají čím dál více co nabídnout.

<http://www.regionalni-znacky.cz/nase-projekty/58/rozumni-lide-kupuji-lokalni-potraviny>

Výrobky z kraje

Mlynář, pekař, řezník, sedlák, pasáček, rybář, lovec, sládek, vinař, palič, šenkér, včelař, sýrař, bylinkářka... stará zemědělská řemesla opět ožívají díky činnosti konkrétních osob v regionu, kterým není lhostejné, zda tradice zůstanou zachovány či ne.

Zaslouží si naši podporu. Nejlépe je podpořte tak, že u nich budete nakupovat.

Seznam regionálních výrobců ze Zlínského kraje můžete najít na www.vyrobyzkraje.cz

Stromy svobody

Celkově našli lidé po celé republice 3100 Stromů svobody, jejichž příběhy zanesli na web www.stromysvobody.cz Letos 28. října pak české a slovenské komunity vysadily napříč světem bezmála 1 600 nových stromů.

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

- **Učíme se VENKU.** NOVINKA: STAHOJTE materiály na jednom místě a rychleji vyrazte s dětmi VEN.

<http://ucimesevenku.cz/stahuji/>

Venku se ochlazuje, proběhněte se při hledání zásadních okamžiků 100 let naší republiky. Nové lekce na webu <https://ucimesevenku.cz/ozivla-historie/100-let-republiky/> Stačí vám provázek, kolíčky, rozstříhané kartičky z pracovních listů a chuť objevovat. Pracovní listy stahujte na:

<https://ucimesevenku.cz/ozivla-historie/100-let-republiky/>

Ve fotopříloze najdete i knihy, které nám ukázaly nejen informace, ale i mnoho příběhů.

Další inspiraci na zdroje a knihy hledejte jako my na:

<https://pesleri.blogspot.com/2018/10/dv-stoleti-vyroci.html>

- Vychází listopadový **Bedrník: Chemie v každodenním životě**, <http://www.pavucina-sev.cz/rubrika/70-PROGRAMY-MRKEV/index.htm>

- **Pomůcky pro polytechnické vzdělávání Učíme se s POLY**

LÍSKA vytvořila výukové sady pomůcek pro polytechnické vzdělávání v MŠ na téma VZDUCH, SLUNCE, VODA, ZEMĚ, MATERIÁLY, ŘEMESLA a ZAHRADA. V případě zájmu o pomůcky pro polytechnické vzdělávání ve vaší MŠ nás neváhejte kontaktovat na infoevvo@seznam.cz

- V prosinci vyjde nová dětská knížka od Petera Wohllebena „**Víš, kde jsou děti stromů?**“ Je krásně ilustrovaná Stefanií Reichovou a je určena dětem ve věku 4–6 let. Objednávky již nyní se slevou 20% za 199 Kč na: <https://www.knihykazda.cz/peter-wohlleben-vis-kde-jsou-deti-stromu>

- Vychází nová kniha: **Marie Šuláková: BIO je naše cesta. Příběhy z putování po našich ekologických farmách** Proč se rozhodli pro cestu BIO? Jak žijí? A jsou šťastní v tom, co dělají? V životě? Splnil se jim jejich sen nebo by to chtěli jinak? Všechny tyto otázky spolu souvisí a skoro na všechny tady dostanete odpověď. Od lidí z 15 biofarem, kteří si na mě udělali čas, na chvíli odskočili od své práce a mnohdy si nestihli opláchnout ani ruce a tak jsem voněla zvířaty, hlínou, slámou a ta mi pak čouhala i z bot a mně to vůbec nevadilo. Při natáčení jsem občas do něčeho šlápla, hladila jsem kočky, psy, krávy, koně, ovce, obdivovala zeleninu, obilí nebo nasávala vůni levandule a čokolády. A tak se při čtení jednotlivých rozhovorů a reportáží můžete těšit na skutečné lidské a někdy i zvířecí povídání od zemědělců a výrobců, kteří se rozhodli pracovat v bio režimu a už to nějaký pátek i dělají. Většinou v krajině, která je ještě stále krásná, v místech, kam vedou klikaté a kamenité cesty, v půdě do níž se pomalu vrací život broučků, žíhal, motýlů nebo ježků. KNIHA VYCHÁZÍ 26. listopadu.

<https://www.knihykazda.cz/bio-je-nase-cesta/>

- **Zelená cesta pro život**, 18 let EVVO ve Zlínském kraji, vydal Zlínský kraj, www.kr-zlinsky.cz, kontakt: petra.markova@kr-zlinsky.cz

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica <http://www.veronica.cz/?id=418>
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** http://www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady**, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. **Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.**
- **Školní zahrada.** Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete interaktivní mapu školních zahrad, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovny ve Zlínském kraji** Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek seminkovny.com
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín, e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín, www.hostetin.veronica.cz

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Nový kurz akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Zajímavý, inspirativní a praktický kurz se zkušenými lektory ve skupině stejně zaměřených učitelů.

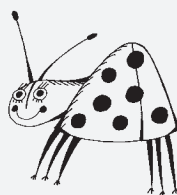
Splňuje požadovanou akreditaci a je možné jej hradit také z šablon. Jedná se o studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systémem pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. („specializační studium“).

Rozsah 250 vyučovacích hodin přímé výuky. Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky.

Mapujeme zájem, tak se ozvěte. Nabídka v příloze. Kontakt: koutna.iva@seznam.cz, tel.: 605 806 840

březen 2019
– září 2020

Hájenka Semetín,
Vsetín s výjezdy
na organizace
ve Zlínském kraji

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- přírodní zahrada – plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků, úprava, didaktické využití pro rozmanité aktivity, vč. architektonických návrhů architektů,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840
infoevvo@seznam.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

■ Nová kniha „Pojďme spolu na zahradu aneb Rok s dětmi v přírodní zahradě“?

Knižka pohádek ze světa zahradních skřítků a víl, kteří dětem pomohou objevovat zahradu. Vysvětlí jim, jak vše funguje a jak je potřeba se o přírodní zahradu starat. Děti společně s bytostmi přírody prozkoumají půdu, vítr a slunce, naplánují si, co by chtěly na zahradě mít a pěstovat. Postupně procházejí zahradním rokem od zří do následujících Vánoc. Během podzimu se naučí pečovat o kompost a založit si záhony. Předpěstují si sazeničky rajčat a paprik a postaví si pařeniště. Na jaře osejí záhony a naučí se střídat různé druhy zeleniny. S Vrběnkou si upletou vrbovou chýši a pomlázky, s vodníkem si postaví jezírko a s vílami zase kamennou bylinkovou spirálu. V létě si vyzkouší usušit seno pro morčata i králíky, vyrobí si dobroty z letních plodů i bylinek. Na podzim uspořádají závody s dýněmi a upečou si se skřítky brambory v popelu. Na podzim přichystají úkryty v divočině pro ptáčky i ostatní zvířecí pomocníky a na Vánoce si uspořádají jarmark. Metodická příručka pro rodiče a paní učitelky, ve formátu A4, šitá vazba s měkkými deskami, plnobarevná, 136 stran, 22 kapitol.

V knize najdete spoustu dalších témat a námětů k tradičním lidovým oslavám. Pro dospělé je za každou pohádkou vždy kapitola, ve které přináší užitečné informace o přírodním zahradničení a tvořivě i hravé nápady a aktivity na hraní si s dětmi.

Knižka je vhodná domů pro rodiče i prarodiče ale i do školek a škol pro paní učitelky. Odkaz na knížku:

<https://photos.app.goo.gl/dQgnGrv9njyKW8y18>

Prodejní cena 380 Kč.

Mgr. Petra Formánková, Ekocentrum PALETA
Pobytové středisko ekologické výchovy Pardubického kraje,
www.paleta.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí.

Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, <http://www.liska-evvo.cz/doc/knihovna>

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: <http://www.pavucina-sev.cz>, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**, zde získáte další informace a přihlášky, alcedo@alcedovsetin.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 18/2018

strana 7

Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ

Výukové programy pro MŠ i ZŠ nabízí:

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,
<http://www.cevzabka.xf.cz/vp.html>
- Centrum Veronica Hostětín,
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín
[www.ddmastra.cz/výukové programy](http://www.ddmastra.cz/vyukove-programy)
- Ekocentrum Chrpa při DDM Uherský Brod
www.ddmub.cz
- Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole
www.prokrajinu.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalasko.cz
Zámek Lešná u Valašského Meziříčí,
<http://www.muzeumvalasko.cz/objekty/zamek-lesna/programy-pro-skoly/>
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,
www.parkrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště,
www.ddmsikula.cz
- Skřítek, z.s., Holešov
www.skritek.org
- Středisko volného času Rožnov pod Radhoštěm
www.svcroznov.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,
www.bilekarpaty.cz/vis

Projekt Pomozte nám zachránit farmáře, jeho příběh minulý i budoucí

V polovině listopadu jsme ukončili na 8 základních školách besedy pro osmáky a deváťáky. Žáci prožili hru Opuštěné pole, seznámili se s životem na farmě očima farmářky a získali přehled a cenné rady o možnostech studia na středních školách.

Následně vyjeli na exkurzi na farmu, kde viděli hospodářství v praxi.

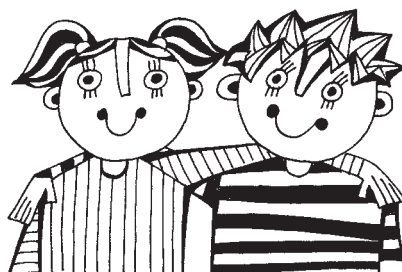
Na dvou základních školách proběhl v červnu tematický Školní farmářský den, pro žáky z I. stupně jsme zajistili 6 exkurzí „Jedeme na farmu“.

Sledujte náš facebook. V polovině prosince spustíme nový web www.pomoztenamzachranitfarmare.cz

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas>

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- Fairtradové školy
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- Světová škola
www.svetovaskola.cz
- Globální rozvojové vzdělávání
Náměty a projekty do výuky získáte na www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- Odpovědná škola
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola
Více o iniciativě na webu a Facebooku,
www.skutecnezdravaskola.cz

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus
<http://www.parkrochus.cz/doc/12/>
výukové programy a exkurze na <http://www.parkrochus.cz/doc/294/>
- Muzeum regionu Valašsko,
www.muzeumvalasko.cz
- 14I15 Baťův institut Zlín,
www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,
www.muzeum-zlin.cz
- Valašsko muzeum Rožnov p. R., Valašský rok,
www.vmp.cz

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí.

Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

LÍSKA je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**.

LÍSKA je místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

LÍSKA má **Status pozorovatele Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>

■ **Fair trade v práci:** minikampaň Fairtrade Česko a Slovensko, **#FairtradeVpraci**

My v LÍSCĚ jinou než fairtradovou nepijeme a nepodáváme a rádi budeme zásobovat i vaše hrnečky. Stačí se ozvat na adrese infoevvo@seznam.cz. Poradíme i dovezeme.

■ **Výrobky fair trade můžete zakoupit v LÍSCĚ.**

<http://www.liska-evvo.cz/doc/kancelar-lisky>
infoevvo@seznam.cz

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká kolem prodejny kol, dvorem ze zadní části budovy, nebo od OSSZ).

OTEVŘENO: pondělí – čtvrtek, 8.30–16.00 hodin.

Najdete zde **obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., sirupy z Hostětína, ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Jak poznáte fairtradové výrobky

Nejsnadněji podle modrozelené certifikační známky FAIRTRADE® přímo na obalu produktu. Existuje však i zboží bez certifikační známky, které také naplňuje principy fair trade. Rozpoznat ho není pro spotřebitele úplně snadné, proto doporučujeme navštívit www.nazemi.cz/cs/jak-poznat-fair-trade

Příběh bot

Podívejte se do fotogalerií na webu www.pribehbot.cz, jak vznikly možná i vaše boty. Zkuste si poskládat účtenku a zjistit, kdo na botách vydělá nejvíc. Dozvíte se taky, kdo za problémy v obuvnickém průmyslu může a co s tím můžete udělat vy sami. Pusťte si rovněž videa o výrobě bot v Čechách nebo o přístupu jedné z uvědomělých spotřebitelek k nákupu bot.

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.pocitivevyrobene.cz

■ **Regionální značky**
www.regionalni-znacky.cz

■ **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobykyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
www.iskopanice.cz

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**

Bezobaláč Zlín,

Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874,
prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,

Dlouhá 211, Uherské Hradiště,
tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,

Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště,
tel.: 774 874 734,
www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste

Bez Uherský Brod,

Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn,

Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250,
ceskumlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem,

Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240,
hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie,

nově na ulici Mostecká, Vsetín
www.facebook.com/Delizia-Rozlevana-EKO-drogerie

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDEĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

- **Říkáanky Skřítci a skřítušky z ovocného sadu**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Říkáanky Skřítci a skřítušky z lískového lesa**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem**, Lenka Pavelčíková, cena 190 Kč. Předvánoční akce 1+1 (dvě publikace za cenu 190 Kč).
- **Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě**, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

- **Lískové osvětové kampaně** <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>
- **Přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele
- **Aktuální fotografie z akcí Lísky najdete na** <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Pomozte nám zachránit farmáře
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

